

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

*А. Я. Мاستило, аспірант, Національна академія управління,
andrewmastylo@gmail.com*

У даній статті визначено роль ринку інтелектуальної власності в успішному розвитку економіки країни. Проаналізовано погляди науковців з приводу необхідності вдосконалення ринку інновацій. Досліджено сучасний стан ринку інтелектуальної власності шляхом аналізу його складових елементів, а саме: ринку винаходів, корисних моделей, промислових зразків та знаків для товарів та послуг. Визначено структуру учасників ринку інтелектуальної власності, виявлено основні проблеми, які супроводжують функціонування сучасного ринку інновацій та чинники, які їх спричинили.

Проведено аналіз національної стратегії розвитку інтелектуальної власності в Україні до 2020 року, визначено її недоліки та суперечності, розроблено рекомендації з приводу їх усунення. На основі проведеного дослідження запропоновано напрямки вдосконалення ринку інтелектуальної власності шляхом розробки дієвих механізмів усунення проявів піратства в Україні, зокрема, із врахуванням досвіду розвинених країн світу. Доведено необхідність спрямування зусиль на розвитку сфери страхування ризиків, які пов'язані із функціонуванням ринку інтелектуальної власності.

Розкрито поняття комерціалізації, а також досліджено напрямки її позитивного впливу на інноваційну сферу. Поряд з цим зосереджено увагу на недоліках у сфері документального забезпечення та бухгалтерського обліку діяльності, пов'язаної з інтелектуальною власністю. Як підсумок дослідження, в науковій статті проаналізовано заходи, які здійснювались державою для вдосконалення умов функціонування ринку інтелектуальної власності, виокремлено недоліки, які необхідно усунути, обґрунтовано основні напрямки вдосконалення вітчизняного ринку інтелектуальної власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, ринок, патенти, інновації, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів та послуг, національна економіка.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції інтеграції України до світової спільноти зумовлюють потребу в розвитку вітчизняної економіки, задля забезпечення конкурентоздатності країни на міжнародному ринку. Постає необхідність розвивати не лише провідні сфери економічної діяльності, а й спрямовувати зусилля на менш розвинуті сектори. Зокрема, таким сектором виступає ринок інтелектуальної власності, який у світовій економіці вже давно займає вагоме місце. На відміну від України, де близько 80 % промислових підприємств не займаються інноваційною діяльністю, а питома вага національної інноваційної про-

дукції менше 4 %. Необхідність пошуку ефективних шляхів реформування ринку інтелектуальної власності, зумовлює актуальність проведеного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасній економічній літературі широко і ґрунтовно висвітлюються питання ринку інтелектуальної власності, а також проблем із його вдосконалення. Зокрема, дослідження цих питань здійснювали такі автори, як Ю. Бошицький [3], М. Паладій [9], В. Базилевич, Г. Андрощук, В. Шевченко, П. Бубенко, С. Глухарев, І. Верба [4], Ю. Григоренко, М. Жадан [5], С. Петренко та інші.

Зокрема, Ю. Бошицький стверджує, що необхідно спрямовувати сили на вдосконалення ринку прав на результати інтелектуальної діяльності, а також на державну систему правової охорони інтелектуальної власності. Це в свою чергу дасть змогу перетворити науковий потенціал країни на дієвий важіль економічного розвитку. Визнання інтелектуальної діяльності такою, яка забезпечує успішний розвиток усіх форм суспільно корисної діяльності, зумовлює необхідність зосередження державних можливостей на всебічному розвитку інтелектуальної діяльності [3, с.164].

У праці іншого автора, М. Паладія, зазначається, що значна кількість об'єктів права інтелектуальної власності в Україні не бере участь у цивільному обороті. Нові товари, послуги, об'єкти авторського права і суміжних прав, на які поширюються права інтелектуальної власності, не представлені навіть на національному ринку, а це величезний запас потенціалу як для економіки держави в цілому, так і для прибутку окремих підприємств. Інноваційний процес є багатокроковим комплексом робіт, в якому задіяні як автори, винахідники, новатори, так і виробники, менеджери, котрі займаються виготовленням і просуванням продукції на внутрішній і зовнішній ринки [9, с. 638-639]. Проте, було б не зайвим доповнити, що вагомим елементом цього процесу повинна виступати і держава, яка має виконувати роль своєрідного посередника, на ринку інновацій з метою захисту інтересів усіх його учасників, чого, на жаль, зараз в Україні немає.

Грунтовні дослідження даної тематики проведені й Н. Бочаровою. Автор акцентує увагу на тому, що порушення прав інтелектуальної власності не тільки впливає на розвиток міжнародної торгівлі та стабільність національних економік, але й гальмує інновації, що в свою чергу зменшує рівень зайнятості населення, обсяги можливого прибутку суб'єктів господарювання, а також впливає на зменшення податкових надходжень до бюджету. У зв'язку із цим, гостро постає проблема диверсифікації продукції, яка є предметом контрафакції. Проте найбільш небезпечною є тенденція зростання підробок, які загрожують здоров'ю та без-

пеці людей. Статистика показує, що зараз на кордонах вилучається все більше медпрепаратів, контрафактних косметичних товарів і предметів особистої гігієни, сумнівного походження, кількість яких постійно зростає. Ситуація погіршується ще й через неможливість їх ідентифікації без спеціальної експертизи, що спричинено високою якістю контрафактних товарів. [2, с.424].

У зазначених умовах, загострюється проблема обліку прав на інтелектуальну власність, як основи їх захисту від недобросовісних виробників. Із цього приводу Ю. О. Григоренко вважає, що основою досконалого відображення об'єктів права інтелектуальної власності має стати узгодження правового та фінансового законодавства. При цьому основними напрямками гармонізації законодавства мають стати: узгодження нормативно-правової бази щодо об'єктів права інтелектуальної власності; установлення єдиних чітких критеріїв ідентифікації об'єктів права інтелектуальної власності; запровадження системного та обґрунтованого підходу у визначенні вартості об'єктів права інтелектуальної власності; забезпечення досконалості процесу організації, ведення та управління об'єктами права інтелектуальної власності, активами суб'єктів господарювання [5, с.175].

Формулювання мети статті. Враховуючи вищевикладене, метою даного дослідження є аналіз сучасного стану ринку інтелектуальної власності, а також пошук ефективних методів його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчаючи світові тенденції функціонування ринку інновацій, можна побачити, що ефективна, дієздатна система інтелектуальної власності забезпечує та стимулює економічне, соціальне й культурне зростання будь-якої країни. Від того, наскільки вагомим є інтелектуальний потенціал суспільства й рівень його культурного розвитку, залежить, у кінцевому рахунку, й успіх вирішення поставлених перед ним економічних проблем. Важливим є той факт, що інтелектуальна власність об'єднує галузі економіки та суспільної діяльності, які не беруть участь у створення матеріальних благ. Ці галузі виробляють унікальний продукт – інтелектуальний. Саме такий продукт є не-

обхідним для ефективного функціонування матеріального виробництва. Зокрема, сутність поняття інтелектуальна власність включає в себе права на: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів та послуг тощо.

Розглянемо поточний стану ринку інтелектуальної власності в Україні та темпів його розвитку, через призму аналізу динамі-

ки зростання кількості зареєстрованих патентів по кожному із вищезазначених складових. Першим елементом дослідження виступають винаходи. Згідно річного звіту Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності (Укрпатент)» [10] за період 2016–2018 роки можна прослідкувати наступну динаміку (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка зареєстрованих патентів на винаходи за 2016–2018 рр.

Показник	Роки			Відхилення звітнього року до			
	2016	2017	2018	2016		2017	
				шт.	%	шт.	%
Кількість патентів:	2813	2590	2469	-344,00	-12,23	-121,00	-4,67
– національні заявники	1277	1224	1203	-74,00	-5,79	-21,00	-1,72
– іноземні заявники	1536	1366	1266	-270,00	-17,58	-100,00	-7,32
Чинних патентів на кінець року	24760	23705	22977	-1783,00	-7,20	-728,00	-3,07

Аналізуючи дані, наведені в таблиці, можемо чітко відстежити динаміку спаду активності реєстрації патентів на винаходи за 2016–2018 роки. Так, кількість національних заявників протягом досліджуваного періоду мала тенденцію до зменшення, і у 2018 році порівняно з 2016 роком зменшилась на 74 позиції (5,79 %), а порівняно з 2017 роком на 21 позицію або 1,72 % відповідно. Загалом на кінець 2018 року, порівняно з 2016 роком залишилось чинних на 1783

(7,20 %) патенти менше, а порівняно з 2017 роком на 728 патентів (3,07%). В той же час, реєстрація патентів іноземцями, також мала динаміку до спаду, і у 2018 році порівняно із 2016 роком було зареєстровано на 270 патентів менше (17,58 %), а порівняно із 2017 роком на 100 патентів менше або 3,07 % відповідно.

Проаналізуємо структуру реєстрації патентів у розрізі національних та іноземних заявників за допомогою рис. 1.

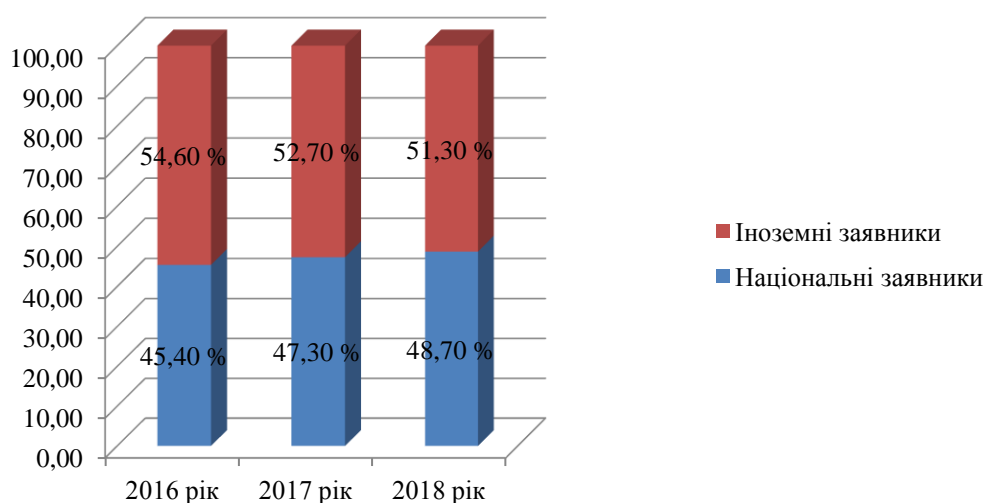

Рис. 1. Структура реєстрації патентів на винаходи

Згідно даних річного звіту Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності (Укрпатент)» відслід-

ковується динаміка до зростання кількості національних заявників та зменшення кількості іноземних заявників. Дана тенденція

показує, що відбувається повільний, але стійкий рух до зростання кількості зареєстрованих патентів на винаходи вітчизняними заявниками, проте негативним є зменшення кількості іноземних заявників, що сигналізує про зменшення рівня активності інозем-

ців на вітчизняному ринку винаходів, а отже і зменшення інвестицій.

Другим елементом нашого дослідження виступає аналіз реєстрації патентів на корисні моделі за період 2016–2018 років. Для більш ґрунтового аналізу динаміки, оформимо результати в табл. 2:

Таблиця 2

Динаміка зареєстрованих патентів на корисні моделі за 2016–2018 рр.

Показник	Роки			Відхилення звітнього року до			
	2016	2017	2018	2016		2017	
				шт.	%	шт.	%
Кількість патентів:	9044	9442	8620	-424,00	-4,69	-822,00	-8,71
– національні заявники	8931	9365	8471	-460,00	-5,15	-894,00	-9,55
– іноземні заявники	113	77	149	36,00	31,86	72,00	93,51
Чинних патентів на кінець року	35914	36658	36992	1078,00	3,00	334,00	0,91

Аналізуючи вищенаведену таблицю, можна зробити висновок про те, що тенденції на ринку корисних моделей також мали динаміку до спаду, в частині, що стосується національних заявників. Так, у 2018 році порівняно з 2016 роком зареєстровано на 424 патенти менше (4,69%), а порівняно з 2017 роком на 822 патенти або на 8,71 % менше. Щодо іноземних заявників, то ситуація дещо краща: у 2018 році, порівняно із 2016 роком зареєстровано на 36 патентів більше (31,86%), а порівняно із 2017 роком на 72 патенти більше (93,51%). Загалом на

кінець 2018 року, порівняно з 2016 роком залишилось чинних на 1078 патентів більше (3,0 %), а порівняно з 2017 роком на 344 патентів (0,91%). Таким чином, можна зробити висновок, що ситуація на ринку корисних моделей є значно кращою, ніж на ринку винаходів, проте залишається негативна тенденція стосовно національних виробників, що потребує негайного вирішення.

Проаналізуємо частку іноземних та вітчизняних заявників на ринку корисних моделей за допомогою рис. 2

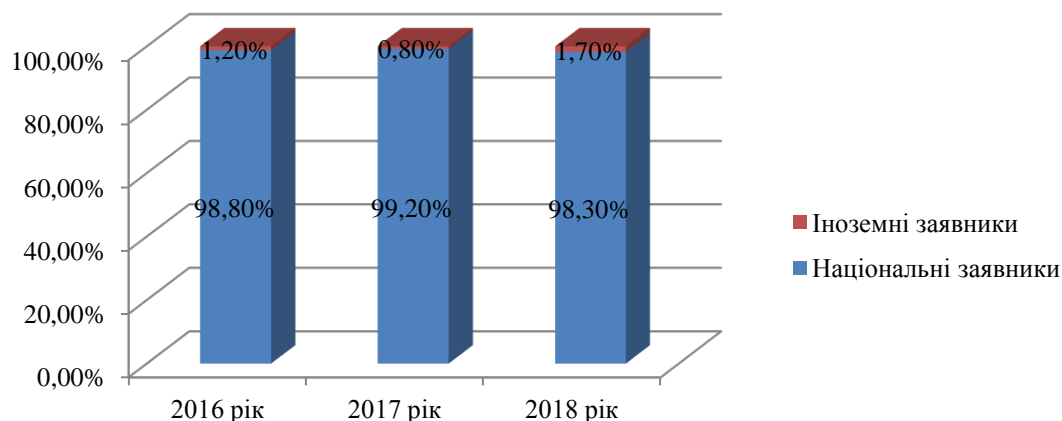

Рис. 2 Структура реєстрації патентів на корисні моделі

Розглядаючи вищенаведений рисунок, можна побачити, що основними учасниками на ринку корисних моделей є вітчизняні. Щодо іноземних заявників, то їх частка на даному ринку є незначною. Проте, незважаючи на те, що 2017 році спостерігалось зменшення їх частки, у 2018 році ситуація

дещо покращилась і кількість іноземців в цьому секторі ринку інтелектуальної власності зросла до 1,7 %.

Невід'ємною складовою ринку інновацій є промислові зразки. Для аналізу ситуації на ринку промислових зразків, розглянемо табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка зареєстрованих патентів на промислові зразки за 2016–2018 рр.

Показник	Роки			Відхилення звітнього року до			
	2016	2017	2018	2016		2017	
				шт.	%	шт.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість патентів:	2469	2390	2297	-172,00	-6,97	-93,00	-3,89
– національні заявники	2134	2113	2077	-57,00	-2,67	-36,00	-1,70
– іноземні заявники	335	277	220	-115,00	-34,33	-57,00	-20,58
Чинних патентів на кінець року	13026	13761	14383	1357,00	10,42	622,00	4,52

Вивчаючи наведену таблицю, можемо прослідкувати низхідну тенденцію кількості зареєстрованих патентів як по національних заявниках (зменшилось на 93 патенти або на 3,89 % у 2017 році порівняно із 2018 роком), так і по іноземних заявниках (на 57 патентів або на 20,58 % за аналогічний період). Проте, кількість чинних патентів на кінець року

зросла у 2018 році порівняно із 2018 роком на 622.

Продовжуючи окреслену лінію дослідження, проаналізуємо структуру заявників на ринку патентів на промислові зразки. Наочне відображення дослідження, можемо побачити на рис. 3.

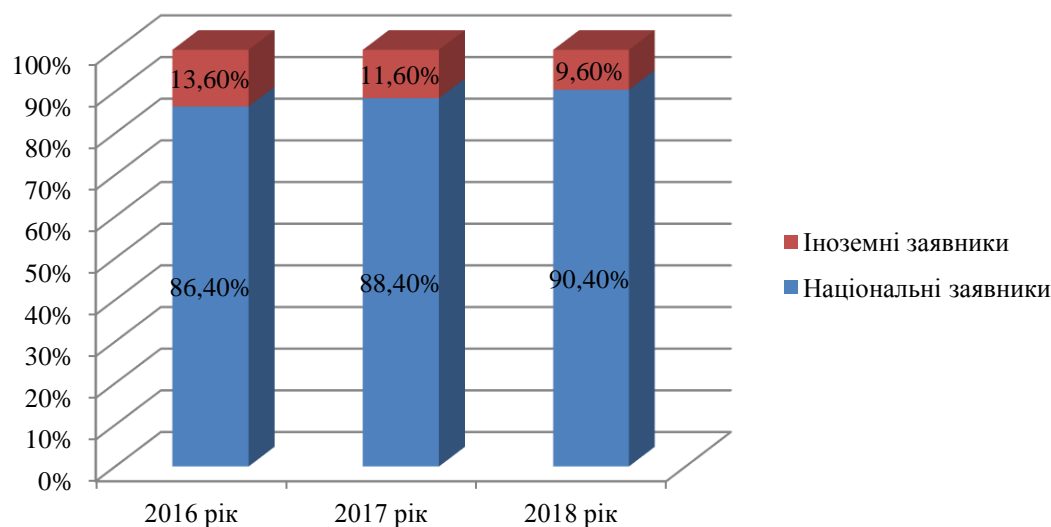

Рис. 3. Структура реєстрації патентів на промислові зразки

Вивчаючи зазначений рисунок, можемо побачити, що структура заявників на

ринку промислових зразків, зберігала тенденцію до зменшення кількості іноземних

заявників та зростання кількості вітчизняних заявників.

Останнім елементом нашого дослідження, в розрізі складових елементів ринку

інтелектуальної власності, є реєстрація свідоцтв на знаки для товарів та послуг. Розглянемо тенденції в цьому секторі за період 2016 – 2018 років за допомогою табл. 4:

Таблиця 4

Динаміка зареєстрованих свідоцтв на знаки для товарів та послуг за 2016–2018 рр.

Показник	Роки			Відхилення звітної року до			
	2016	2017	2018	2016		2017	
				шт.	%	шт.	%
Всього свідоцтв:	13618	15248	15877	2259,00	16,59	629,00	4,13
– національні заявники	11007	12986	13553	2546,00	23,13	567,00	4,37
– іноземні заявники	335	277	220	-115,00	-34,33	-57,00	-20,58
Чинних свідоцтв на кінець року	172015	177353	182120	10105,00	5,87	4767,00	2,69

Аналізуючи табл. 4, можемо зробити висновок, що ситуація у цьому секторі ринку є дещо кращою, ніж на всіх попередніх. Так, кількість вітчизняних заявників на свідоцтва зросла на 2546 (23,13%) у 2018 році, порівняно із 2016 роком, і на 629 (4,13%) заявників порівняно із 2017 роком. Проте, також спостерігається динаміка до зменшення частки іноземних заявників. Їх кіль-

кість у базовому році порівняно із 2016 роком зменшилась на 115 (34,33%), а порівняно із 2017 роком зменшилося на 57 (20,58%). Загалом кількість чинних свідоцтв із року в рік зростала, і у 2018 році порівняно із 2016 роком зросла на 10105, а порівняно із 2017 роком зросла на 4767 (2,69%) заявників. Для наочного відображення тенденції описаних вище, проаналізуємо рис.4.

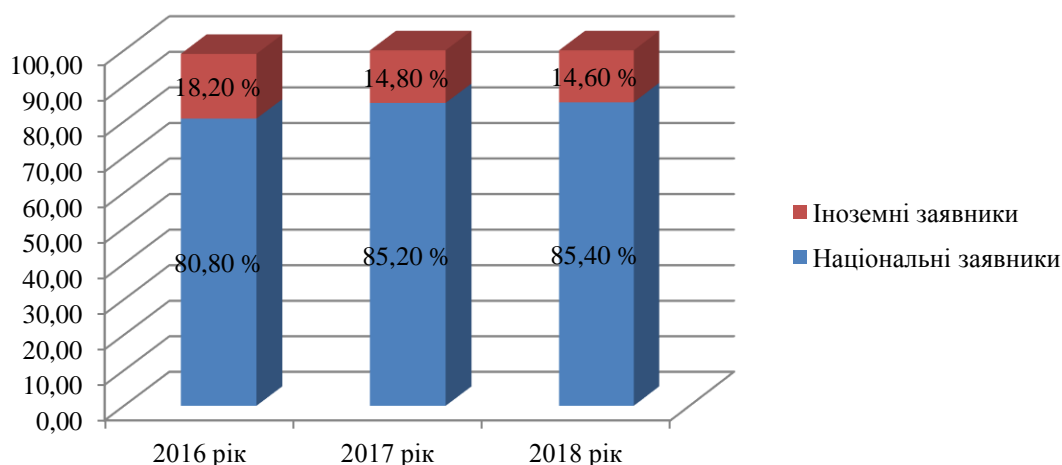

Рис. 4. Структура реєстрації свідоцтв на знаки для товарів та послуг

Із наведеного рисунку, можемо зробити висновки, що в структурі заявок на отримання свідоцтва на знаки для товари та послуг, лівову частку займають національні заявники. Окрім цього, відстежується дина-

міка до зростання їх частки, поряд із поступовим зниженням частки іноземних заявників.

Підводячи підсумки дослідження загалом, ми можемо дійти висновку, що в тепе-

рішніх умовах ринок інтелектуальної власності в Україні розвивається за рахунок вітчизняних учасників, а частка іноземних учасників, практично по всіх складових ринку, поступово знижується. Це спричинено в тому числі й тим, що у 2015 Міжнародний альянс захисту інтелектуальної власності оприлюднив «Звіт про охорону і захист авторського права», в якому Україну визнано країною-піратом номер один у світі, а також проінформовано про недостатні дії уряду України, направлені на боротьбу з явищами, які призвели до цього [1].

Важливим напрямком вдосконалення досліджуваного ринку, є розвиток страхування інтелектуальної власності та приведення цього напрямку у відповідність до світових стандартів. Адже специфіка страхування об'єктів інтелектуальної власності завжди крокує поруч зі значними ризиками, що виникають у процесі здійснення нововведень та придбання патентних ліцензій. Такими ризиками можуть бути як організаційні, податкові, інфляційні, так і трансляційні, кредитні ризики, тощо. В то й же час, унікальність та неповторність результатів інтелектуальної діяльності викликають значні труднощі під час оцінювання нематеріальних активів, що запобігає уніфікації процедури страхування та відкидає можливість встановити середній рівень ризику [7, с.79].

Поруч із цим, одним із шляхів покращення умов розвитку інтелектуальної власності є комерціалізація або іншими словами, виділення коштів на створення об'єктів інтелектуальної власності із наступним поетапним контролем їх витрачання, включаючи оцінку і передачу завершених та освоєних у промислових умовах результатів інтелектуальної діяльності. Першочерговою умовою ефективної комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності повинно бути ефективне державне регулювання та ґрунтовне вивчення досвіду розвинених країн у цій сфері.

Окрім того, вимагає подальшого розвитку обліково-аналітичне відображення результатів цього процесу, оскільки в чинній обліковій системі є низка невирішених проблемних питань, які стосуються як документального забезпечення, так і рахунків бухгалтерського обліку [6, с. 103–104].

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що ефективним напрямком вдосконалення ринку інтелектуальної власності повинна стати принципово нова національна стратегія розвитку, яка охопить вищезазначені рекомендації по модернізації умов функціонування даного ринку в Україні. У цій стратегії необхідно окреслити напрямки внесення змін до законодавства з метою підвищення безпеки учасників ринку інновацій, розробити систему страхування ризиків, з яким пов'язана діяльність на даному ринку, чітко розробити процедуру притягнення до відповідальності за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності, усунути інші суперечності, пов'язані з веденням інноваційної діяльності. В результаті виконання цих умов ринок інтелектуальної власності стане рушійним елементом розвитку економіки України та забезпечить їй гідне місце на світовому ринку інновацій.

Висновки. З наведеного вище випливає, що ринок інтелектуальної власності з кожним роком відвойовує свої позиції у світовій економіці. Високорозвинені країни вже давно забезпечили необхідні умови для успішного функціонування цього ринку. Настав час і України запровадити необхідні заходи, для стимулювання розвитку ринку інновацій, адже як показує досвід, за ним – майбутнє. Внесення необхідних змін до законодавства, розвиток сфери страхування, усунення облікових суперечностей в галузі інтелектуальної власності та розроблення повноцінної та дієвої процедури притягнення до відповідальності порушників у цій сфері дозволить і Україні зайняти гідне місце у рейтингу країн – інноваторів, та зробити нашу країну привабливою як для національних, так і для іноземних інвесторів.

Література

1. Абдуліна І. Міжнародний Альянс з інтелектуальної власності (ІПА) оприлюднив звіт про охорону і захист авторського права у 2015 р. [Електронний ресурс] / І. Абдуліна – Режим доступу: intelvas.com.ua
2. Бочарова Н. В. Методологічні засади боротьби світової спільноти з інтелектуальним піратством і контрафакцією / Н. В. Бочарова // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – № 72. – С. 424–428.
3. Бошицький Ю. Л. Шляхи модернізації та оптимізації правового регулювання інтелектуальної

власності в Україні / Ю. Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2014. – С. 164–170.

4. Верба І. І. Основи інтелектуальної власності : навч. пос. / І. І. Верба, В. О. Коваль ; за ред. С. В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.

5. Жадан М. І. Гармонізація нормативних актів з питань обліку об'єктів права інтелектуальної власності / М. І. Жадан, Ю. О. Григоренко // Сталій розвиток економіки. – 2014. – № 1. – С. 175–183.

6. Марова С. Ф. Організаційно-економічне забезпечення реалізації механізму управління державними об'єктами інтелектуальної власності. Держава та регіони / С. Ф. Марова, В. Р. Нерсесов // Серія : Державне управління. – 2017. – № 4. – С. 102–110.

7. Нерсесов В. Р. Аналіз правового забезпечення державного регулювання створення і використання об'єктів інтелектуальної власності / В. Р. Нерсесов // Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. – 2016. – С. 79–84.

8. Нерсесов В. Р. Напрями удосконалення механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності / В. Р. Нерсесов // Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. – 2016. – С. 98–105.

9. Паладій М. Удосконалення державної системи правової охорони інтелектуальної власності – найважливіша складова інноваційного розвитку України / М. Паладій // Світ. – 2010. – №№ 35–36. – С. 7.

10. Річний звіт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності (Укрпатент) за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: intelvlas.com.ua

References

1. Abdulina, I. (2015). Mizhnarodnyy Alians z intelektualnoi vlasnosti (PRA) opriyudnyv zvit pro

okhoronu i zakhyst avtorskogo prava u 2015 r. Retrieved from intelvlas.com.ua

2. Bocharova, N.V. (2014). Metodologichni zasady borotby svitovoi spilnoty z intelektualnym piratstvom i kontrafaktsiieiu. Aktualni problemy derzhavy i prava, (72), 424-428.

3. Boshytskyi, Yu.L. (2014). Shliakhy modernizatsii ta optymizatsii pravovoho rehuliuвання intelektualnoi vlasnosti v Ukraini. Chasopys Kyivskoho universytetu prava, 164-170.

4. Verba, I.I., & Koval, V.O. (2013). Osnovy intelektualnoi vlasnosti. Kyiv: NTUU «KPI».

5. Zhadan, M.I., & Hryhorenko, Yu.O. (2014). Harmonizatsiya normatyvnykh aktiv z pytan obliku obektiv prava intelektualnoi vlasnosti. Stalyi rozvytok ekonomiky, (1). 175-183.

6. Marova, S.F., & Nersesov, V.R. (2017). Orhanizatsiyno-ekonomichne zabezpechennia realizatsii mekhanizmu upravlinnia derzhavnymy ob'ektamy intelektualnoi vlasnosti. Derzhava ta rehiony, Seriya Derzhavne upravlinnia, (4), 102-110.

7. Nersesov, V.R. (2016). Analiz pravovoho zabezpechennia derzhavnogo rehuliuвання stvorennia i vykorystannia obektiv intelektualnoi vlasnosti. Menedzher. Visnyk Donetskoho derzhavnogo universytetu upravlinnia, 79-84

8. Nersesov, V.R. (2016). Napriamy udoskonalennia mekhanizmu derzhavnogo upravlinnia ob'ektamy intelektualnoi vlasnosti. Menedzher. Visnyk Donetskoho derzhavnogo universytetu upravlinnia, 98-105.

9. Paladii, M. (2010). Udoskonalennia derzhavnoi systemy pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti – nayvazhlyvisha skladova innovatsiynoho rozvytku Ukrainy. Svit, (35-36), 7.

10. Richnyi zvit Derzhavnogo pidpriemstva «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti (Ukrpatent) za 2018 rik. Retrieved from intelvlas.com.ua

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ РЫНКА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В УКРАИНЕ

А. Я. Мاستыло, аспирант, Национальная академия управления

В данной статье определена роль рынка интеллектуальной собственности в успешном развитии экономики страны. Проанализированы взгляды ученых по поводу необходимости совершенствования рынка инноваций. Исследовано современное состояние рынка интеллектуальной собственности путем анализа его составляющих элементов, а именно: рынка изобретений, полезных моделей, промышленных образцов и знаков для товаров и услуг. Определена структура участников рынка интеллектуальной собственности, выявлены основные проблемы, которые сопровождают функционирование современного рынка инноваций и факторы, которые их вызвали.

Проведен анализ национальной стратегии развития интеллектуальной собственности в Украине до 2020 года, определены ее недостатки и противоречия, разработаны рекомендации по поводу их устранения. На основе проведенного исследования предложены направления совершенствования рынка интеллектуальной собственности путем разработки действенных механизмов устранения проявлений пиратства в Украине, в частности. с учетом опыта развитых стран мира. Доказана необходимость направления усилий на развитие

сферы страхования рисков, которые связаны с функционированием рынка интеллектуальной собственности.

Раскрыто понятие коммерциализации, а также исследованы направления ее положительного влияния на инновационную сферу. Наряду с этим сосредоточено внимание на недостатках в сфере документального обеспечения и бухгалтерского учета деятельности, связанной с интеллектуальной собственностью. Как итог исследования, в научной статье проанализированы меры, которые осуществлялись государством для совершенствования условий функционирования рынка интеллектуальной собственности, определены недостатки, которые необходимо устранить, обоснованы основные направления совершенствования отечественного рынка интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, рынок, патенты, инновации, изобретения, полезные модели, промышленные образцы, знаки для товаров и услуг, национальная экономика.

MAIN AREAS OF IMPROVEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY MARKET IN UKRAINE

A. Ya. Mastylo, Post-graduate Student, National Academy of Management

This article defines the role of the intellectual property market in the successful development of the country's economy. The opinions of scientists about the necessity of improvement the innovation market have been studied. Also, this article explores the current state of the intellectual property market by analyzing its components, namely: the market for inventions, utility models, industrial designs and signs for goods and services, defines the structure of participants in this market, outlines the main problems that accompany the functioning of the modern innovation market and the factors that caused them. The scientific article analyzes the national strategy for the development of intellectual property in Ukraine until 2020, identifies its shortcomings and contradictions, as well as recommendations for their elimination. On the basis of the conducted research, the directions of improvement of the intellectual property market were proposed, like developing effective mechanisms for elimination of piracy in Ukraine and taking into account the experience of developed countries. In addition, the article proposes to focus efforts on the development of insurance of risks related to the functioning of the intellectual property market.

The article also reveals the concept of commercialization, as well as the directions of its positive impact on the innovation sphere. At the same time, attention is drawn to the shortcomings in the field of documentation and accounting of activities related to intellectual property. As a result of the research, the scientific article analyzes the measures taken by the state to improve the conditions of functioning of the intellectual property market, outlines the shortcomings that need to be eliminated and substantiates the main directions of improvement of the domestic intellectual property market.

Keywords: intellectual property, market, patents, innovations, inventions, utility models, industrial designs, trademarks for goods and services, national economy.

Надійшла до редакції 22.06.19 р.